У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArclay 7-4125
УНСоюзу: BArclay 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 176. ВІВТОРОК, 29-го ВЕРЕСНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 29, 1970 No. 176. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —
Понеділок, 28 вересня 1970

В АМЕРИЦІ

ПЕРЕВЕДЕНІ ОПИТУВАННЯ Республіканським Крайовим Комітетом виявляють, що американський нарід підтримує становище президента Ніксона в справі заворушень в коледжах та університетах. 71 відсоток опитуваних вірить, що адміністратори коледжів поблажливо ставилися до тих студентів, що спричиняли заворушення. Також аж 59 відсотків опитуваних міркують, що справу студентських демонстрацій повинні вирішувати університетські або коледжові адміністрації. 40 відсотків опитуваних думають, що студентські протести - демонстрації не оправдані. Опитування мали виявити реакцію на промову Ніксона в Стейтовому Канзаському університеті, в якій Президент ганив університети за непорядки в кемпусах.

КОЖНИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ ПЛАТИВ в 1969 році пересічно по 380 долярів стейтових і місцевих податків, на 42 доляри більше, як в 1968 році. Найбільший стейтовий і місцевий податок був у стейті Ню Йорку, бо там кожна особа платила в 1969 році пересічно по 576 долярів цих податків. Найменші ці податки були в стейті Арканзас, бо там вони становили по 221 доляров на кожну особу. Найбільші податки були ще в стейтах Каліфорнія (540), Гаваї (480), Невада (466) і Массачусетс (453). Зі стейтових і міських податків в 1969 р. зібрано 76.7 більйона долярів, на 9.14 більйона більше, як в 1968 р.

ВІД 1-ГО ЖОВТНЯ НА КОЖНОМУ пасажирському літаку будуть військово вишколені вартові, які мають унешкідливити роботу повітряних піратів, що захоплювали пасажирські літаки та змушували їх летіти туди, куди бажає повітряний пірат. Секретар транспорту Джан А. Волпі заявив, що ці вартові старатимуться виконувати свою службу, не користаючи зі зброї, та коли треба буде стріляти, то буде стрілянина. Директор Безпеки Цивільної Авіяції генерал поручник Бенджемін О'Дейвіс заявив на пресовій конференції, що Уряд старається запобігати повітряному піратству і тому, щоб вибухові матеріяли діставалися на літаки.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ДЖАН МІТЧЕЛЛ звітує, що число важких злочинів в першій половині цього року збільшилося на 11 відсотків в порівнянні з другою половиною 1969-го року. Головний прокуратор заявив, що з такого стану боротьби проти злочинів незадоволені всі ті, завданням яких є поборювати злочини. Давніше Департамент Справедливости звітував, що темп збільшення злочинів був дещо сповільнився після того, як до влади прийшов президент Ніксон. В 1968-му році число злочинів збільшилося було на 17 відсотків, а в 1969 році на 12 відсотків.

БІЛЬШІСТЬ АМЕРИКАНЦІВ: чоловіків, жінок, республіканців, демократів, незалежних, з найвищою, середньою та початковою освітою висловилися за те, щоб до кінця 1971-го року відтягнути всі американські війська з В'єтнаму. Опитування в цій справі перевела в половині вересня агенція д-ра Геллупа. „За" відтягнення військ із В'єтнаму були 46 відсотків чоловіків, 64 відсотки жінок (дальше все у відсотках), 48 республіканців, 61 демократ, 53 незалежних, 47 відсотків з високою освітою, 57 з середньою і 61 відсоток з початковою. „Проти" було 45 відсотків чоловіків, 27 жінок, 43 республіканців, 29 демократів, 39 незалежних, 45 з високою освітою, 35 з середньою і 37 з початковою.

У СВІТІ

У ЛЬОКАРНО В ШВАЙЦАРІЇ ПОМЕР 26 вересня ц. р. на 72 році життя Еріх Марія Ремарк, німецький письменник, якого книжка „На Заході без змін", видана після першої світової війни набрала світового розголосу і перекладена на десятки мов. Ремарк, якого правдиве прізвище було Крамер (Ремарк — Кармер читане наззгузь) отримав був в 1947 році американське громадянство і жив частинно в Америці, частинно в Швайцарії. За Гітлера спалено на костирі „На Заході без змін" разом з іншими книжками, що їх гітлерівська цензура вважала за шкідливі для німецького духа. Надзвичайний оповідацький талант і вміння створювати настрій з глибоким враженням на читача — найбільша вартість повістей Ремарка.

АМЕРИКА ВИСЛАЛА першу пайку харчової допомоги Йорданії: 1.800 тонн хліба, 350 тонн рижу, 350 тонн цукру, 100 тонн консерв, 50 тонн оливи і 50 тонн інших харчів. Делегатам Міжнародного Червоного Хреста в столиці Йорданії Аммані уряд дозволив відвідати 10.000 палестинських партизанів - терористів, що їх йорданські вояки взяли в полон, але, мабуть, вже звільнили.

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН СКАРЖИВСЯ в інтерв'ю з західніми журналістами, що він дістав був фальшиві інформації про палестинські партизанські організації, як куди слабші, аніж вони були насправді. Тому виступ армії проти партизанів стрінув дуже сильний спротив і розпутав 10-тиденну громадянську війну. Король Гуссейн вказав на дивоглядь, що його власний шофер належав до партизанів та кухар в його палаці був зв'язковим партизанів.

У ШВАЙЦАРІЇ ДЕРЖАВНА МІЛІЦІЯ ПЕРЕЙМЕ в цьому тижні охорону міжнародних летовищ в Женеві і Цюріху.

ПІДПІЛЬНИЙ УРЯД КАМБОДЖІ НАСПРАВДІ КОМУНІСТИЧНИЙ — признав колишній голова Камбоджі князь Нородом Сіянук, який від часу скинення його з влади живе в Пейпінгу, піддавшись під протекцію Комуністичного Китаю. Сіянук потвердив, що на 12 міністрів його екзильного уряду — 7 є комуністами і що фактичну владу має формальний віце - прем'єр та міністер військових справ Хієм Самфан, „марксист", який перебуває з партизанськими військами на терені Камбоджі. Сіянук не сумнівається, що Камбоджа буде „визволена" і що теперішній режим прем'єра Лона Ноля провалиться, але сумнівається, чи він сам, Нородом Сіянук, повернеться до влади.

В КУСАКА В ЗАМБІЇ, АФРИКА, ЗАВАЛИЛАСЬ шахта в копальні міді. Рятункова акція добула тільки 5-ох рудокопів, але 80 інших, мабуть, загинули.

З КНИЖКОВОГО ЯРМАРКУ У ФРАНКФУРТІ ВИКЛЮЧИЛИ 5 книжок, які стосувалися Гітлера і років його володіння в Німеччині. Всі ті книжки появились у видавництві Карля Шюца у Геттінґені і мали за автора Еріха Керна: припускають, що це псевдонім, за яким криється хтось із правих німецьких діячів.

Президент Ніксон, після нарад у Римі, відвідує Шосту Фльоту

Під кінець минулого тижня президент Ніксон прийняв у Білому Домі міністра закордонних справ Британії, сера Алекса Дагласа - Гюма, з яким перевів був довгу нараду. Під час теперішньої подорожі по Европі — президент Ніксон з дружиною і почотом відвідить також Британію, де, між іншими, Ричарда Ніксона з його дружиною прийматиме королева Єлисавета II.

Рим. — Президент Ричард Ніксон прибув з своєю дружиною, державним секретарем Вілліямом Роджерсом, секретарем оборони Мелвіном Лердом й гуртом інших своїх найближчих співробітників до Риму в минулу неділю 27 вересня ц.р., перевівши всім годин у безпосередньому перелеті туди з Вашингтону. З летовища під Римом перевезено Президента і його дружину гелікоптером під Квіринальський палац, де він відбув 35-хвилинну розмову з італійським президентом Джузеппе Сарагатом. У своїй короткій привітальній промові президент Ніксон ствердив, що Америка рішена берегти мир і безпеку в Середземноморському обширі, проти всякої загрози ззовні, тому зберігатиме свою „приявність" на Середземному морі. Італійський президент Сарраґат потвердив, що Італія близько заінтересована миром в обширі Середземного моря, висловив стурбування тамошніми подіями та прославляв Ніксона, як державного мужа, що зберігає мир, обороняючи його всіма засобами, що ними розпоряджає Америка. Ніч з неділі на понеділок Президент мав перевести на чердаку літаконосця „Саратога". На понеділок були передбачені наради Президента з італійським прем'єром Еміліо Кольомбо, як теж відвідини у Папи Павла VI. Після конференції з високими військовиками в кватирі НАТО в Неаполі, Президент відлетить з своїм почотом до Београду, на відвідини югославського президента Тіта. За центральну подію його 9-тиденної подорожі вважається таки відвідини у Шостій фльоті на Середземному морі та наради в Неаполі, які в першу чергу мали з'ясувати дійсну загрозу від насичування Середземного моря совєтськими воєнними кораблями і встановлювання совєтських морських баз в північно-африканських арабських портах. Американсько-італійські розмови „на вершинах" тому не мають великого значення, що між ЗСА й Італією нема ніяких спірних проблем. 15.000 італійської поліції і війська дбали за охорону американської амбасади та Президента і його почоту. Між поліцією і комуністичними демонстрантами приходило до спорадичних сутичок.

Комісія апелює до Президента діяти для об'єднання нації

Вашингтон. — Президентська Комісія в справі заворушень на кемпусах виготовила звіт своєї праці і передала його президентові Ніксонові саме перед його відлетом до Европи. В звіті Комісія апелює до Президента, щоб діяв згідно зі своєю інавгураційною промовою з січня 1969-го року та старався об'єднати американський нарід, який тепер розбитий внаслідок заворушень студентів в коледжах і університетах, бо ці заворушення дуже небезпечні і можуть спричинити багато нещастя в найближчому часі. Комісія твердить, що є глибоке розходження між теперішнім естаблішментом суспільним і молодою культурою генерацією. Це розходження ще поглиблюється внаслідок дій з обидвох сторін. Коли не прийде до порозуміння, то може прийти до нової громадянської війни, „брутальної війни всіх проти всіх". Так твердить Комісія, і то одноголосно. Головою її є колишній губернатор Пенсильвенії Вілліям В. Скрентон. Р. Ніксон не мав часу зайняти становища до цього звіту. Його дорадник Роберт Г. Фінч заявив, що він відвідував кемпуси недавно і знайшов там протилежні настрої до того, про що говориться у звіті. Ніксон наказав розіслати звіт всім губернаторам, виховникам і тим всім особам, що ним заінтересовані.

В пожежі лісів у Каліфорнії спалені 500 домів, згинули три особи, мільйонові матеріяльні втрати

Лос Анджелес. — Вже третій день горять ліси й чагарники, 3.000 пожежників не можуть загасити пожежі, бо сильний вітер її поширює. В цій пожежі знищені коло 500 мешканевих домів, три особи згинули і десятки пожежників поранені. Ця пожежа віддалена від Лос Анджелес на 25 миль, а від міста Сан Дієґо 15 миль. Досі згоріло більше як 5.000 акрів лісу. Пожежники послуговуються при гашенні її всі найбільшої в історії стейту пожежі літаками, гелікоптерами, бульдозерами та звичайними машинами. Посуха і вітер утруднюють працю пожежників. Число поранених вже доходить до 750, 20 осіб поважно поранені. Знищені доми були деякі коштовні, бо їх ціна становила коло 100.000 долярів. Сухий вітер віяв із швидкістю 80 миль на годину і поширював пожежу. Сподіваються дощу, який допоможе загасити вогонь, що досі не контрольований. Населення з найближчих міст Пайн Веллі та Спрінґ Веллі евакуйоване. Пожежа загрожує рідкісним культурам дерев, що є під державною охороною.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛАСЯ БАГАТОЛЮДНА ПРОТЕСТАЦІЙНА МАНІФЕСТАЦІЯ

Ню Йорк (С. Ч.). — Не зважаючи на зливний дощ і бурю, що навістили минулої неділі Ню Йорк, майже дві тисячі громадян, зокрема молоді, взяли участь у Всенародній Протестаційній Маніфестації у 20-річчя смерти Головного Командира Української Повстанської Армії ген.-хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича. Маніфестація відбулася у великій залі Мангеттен Сентер. Влаштовували її Комітет Об'єднаних Американських Українських Організацій міста Ню Йорку — Від. УККА, очолюваний адв. Р. Гуглевичем, у співпраці з Крайовим Ювілейним Комітетом, що його очолює мгр Е. Гановський. Маніфестацію започатковано співом американського гимну у виконанні хору „Думки", опісля відбулося урочисте покладення вінка перед погруддям ген.-хор. Т. Чупринки представниками Об'єднання кол. Вояків УПА в Америці і Канаді та представниками Т-ва кол. Вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки, в асисті членів СУМА та Пласту. Український гимн, як і американський, виконав хор „Думка" під диригентурою проф. О. Берника, при акомпаніяменті д-ра І. Соневицького. Далі слідувала пісня „Водай тая степова могила" в укладі Олександра Кошиця із сопрановим сольом О. Зям'ятої. Монтаж „У пам'ять Командира" виконали члени СУМА і Пласту, підготовлені панями О. Футалою і Г. Хамулою. На закінчення 1-ої частини хор „Думка" проспівав пісню „Любіть Україну", слова Сосюри, муз. д-ра І. Соневицького із солістами Мартою Кокольською-Мусійчук (сопрано) та мгром О. Стецурою (баритоном).

Другу частину програми почав вступним словом адв. Р. Гуглевич. Промову в українській мові виголосив проф. І. Вовчук, а по-англійськи промовляв адв. М. Пізнак. Він рівнож представив численних гостей інших національностей. Мистець Є. Курило рецитував „Хай путь спасенна вам свята буде" Восслава. Резолюції відчитав пластун А. Ярош. Маніфестацію закінчено співом „Не пора".

На сцені, що її оформив п. Т. Шевчук, стояло погруддя ген.-хор. Тараса Чупринки праці скульптора Михайла Черешньовського. Біля погруддя Командира почесну стійку під час маніфестації виконували ветерани Українських та Українсько-Американських комбатантських організацій.

Ще тільки 6 „закладників" перебувають в арабських руках

Нікозія, Кіпр. — В минулу п'ятницю йорданська армія віднайшла дім, в якому перебували 16 західніх „закладників", що їх палестинські терористи схопили були з літаками ще 6 вересня ц.р., і всіх їх звільнила. Це були британці, швайцарці і німці, члени залог схоплених 4-ох літаків. В минулу неділю 27 вересня палестинські партизани звільнили беззастережно 32-ох „закладників", американців, між ними більшість американських жидів. Усіх їх перевезено на Кіпр. Між звільненими були 27 мужчин і 5 жінок, з яких чотири були недолітками й одна — дружина звільненого одночасно старого рабіна. Всі були втомлені, змарґані, але здорові і в непоганому настрої. Всі західні газети повні їх оповідань про тритижневе перебування в „полоні" в арабських терористів. Звільнені стверджують, що ставлення до них було добре і що арабські партизани не робили ніяких різниць між жидами й особами інших національностей. Під час вуличних боїв в Аммані — всіх їх тримали в одному трикімнатному помешканні на партері кам'яного 3-поверхового дому — 5 жінок в одній кімнаті, 10 мужчин в другій і 17 мужчин у третій. Вони не мали вигод, але харчування їх пристойно, а ортодоксійним жидам давали навіть кошерний харч. Однак 6-ох американських громадян, між ними двох рабінів, одного професора й трьох урядовців, — перевезено до єгипетської амбасади в Аммані, в Йорданії, і це ще ті „закладники", які дотепер не звільнені. Припускають, що вони будуть звільнені після звільнення сімох арабських терористів, які знаходяться у в'язницях в Західній Німеччині, Швайцарії й Британії, але не відомо, кого з ув'язнених арабів захоче звільнити Ізраїль у жесті доброї волі. У Берні в Швайцарії нараджувалися представники ЗСА, Британії, Швайцарії й Західньої Німеччини, як дістати звільнення отих решти 6-ох американських громадян, щоб зліквідувати той прикрий епізод.

Арабська Ліга перейняла протекторат над замиренням в Йорданії

Каїро. — В неділю 27 ц.р. йорданський король Гуссейн і голова централі палестинських партизанських організацій, Ясір Арафат, підписали умову з 14-ох точок, за якою обидві сторони зобов'язалися до зберігання миру в Йорданії. Йорданська армія і партизани мають залишити Амман й інші більші міста, де надалі поліція має зберігати порядок. Палестинські партизани мають перебувати в сумежних з Ізраїлем землях і респектувати державну суверенність Йорданії „з виїмком випадків, що їх накидатиме партизанська діяльність". Ту умову підписали також володарі Єгипту, Савдійської Арабії, Лібії, Кувайту, Судану, Ливану, Тунізії і Ємену, які таким чином перейняли на себе відповідальність за збереження умови. Туніський прем'єр Бакі Ляджім став головою тричленної Комісії, яка має перевести в життя те договорення. Двома іншими членами тієї Комісії стали представники йорданського уряду та партизанів. Король Гуссейн покликав новий уряд з 7-ох цивільних осіб та 6-ох військовиків, при чому прем'єром став Ахмед Тукан, адвокат, який займав був уже різні становища в попередніх йорданських урядах. Після підписання в Каїро згаданої угоди — король Гуссейн і Асір Арафат подали один одному руки при загальних оплесках приявних арабських достойників. Ту угоду попередили драматичні обопільні оскарження, при чому президент-прем'єр Судану Гафаар аль Німейрі, який приїздив був двічі до Амману, як мировий посередник, закинув був Гуссейнові в депеші до єгипетського президента Нассера, що Гуссейн змагає до „винищення палестинського руху", а Гуссейн відповів на те, що названий суданський президент „фальшує факти". За думкою західніх обсерваторів — в 10-тиденній громадянській війні в Йорданії було коло 25.000 убитих і ранених.

Ректор УВУ проф. В. Янів закінчив поїздку по ЗСА й Канаді, від'їжджає до Европи

Головний касир УНС дир. Петро Пуцило (зліва) передає ректорові Українського Вільного Університету проф. д-рові Володимирові Яневу чек на $500.00, як чергову пожертву від УНСоюзу для УВУ.

Джерзі Сіті. — Закінчуючи свою поїздку по ЗСА й Канаді, ректор Українського Вільного Університету проф. д-р Володимир Янів відвідав у п'ятницю 25 вересня ц. р. перед своїм від'їздом до Европи ще Головну Канцелярію Українського Народного Союзу і редакцію „Свободи". Під час цих відвідин гол. касир П. Пуцило вручив проф. В. Яневу схвалену Конвенцією УНС ще в травні ц. р. дотацію для Українського Вільного Університету в сумі 500 дол. В розмові з членами Головного Екзекутивного Комітету й редакції „Свободи" ректор В. Янів інформував про перебіг і вислідь поїздки, що її він відбув у другій половині серпня й вересня ц. р. Крім участи в двох світових конгресах молоді — ЦЕСУС-у у Монтреалі та Пласту в Торонті, проф. В. Янів, як ректор УВУ, звернув головну увагу на закріплення осередків алюмнів УВУ в Монтреалі, Оттаві, Вінніпегу, Торонті, Чикаго, Ст. Пол, Ню Джерзі і Ню Йорку, і на заснування нових осередків, в тому числі у Боффало, як також на підготову ювілейних святкувань 50-річчя УВУ, які повинні початися в Чикаго, де вже зарезервовано спеціяльний тиждень від 1 до 7 лютого 1971 року. У цьому тижні, крім традиційного бенкету, буде ще концерт, на якому виступить Капеля Бандуристів.

Закінчення на стор. 4-ій

Постав Український Комітет Виховання й Суспільної Опіки в Бразилії

Куритиба, Панама. — З ініціятиви Екзарха УКЦеркви в Бразилії Владики Йосифа (Мартинця) створено в Куритибі Комітет Виховання й Суспільної Опіки, що його очолив о. Петро Бальцар, ЧСВВ. Комітет буде займатися справою українознавства і допомогою бідішим студентам та родинам у Бразилії. До складу Комітету, крім голови, увійшли: заступник голови — Ольга Горачук, секретарі Ольга Корчагін та Іванна Борушенко, скарбник сестра Йосафата Пасічна, шкільні референти с. Регіна Опушкевич та Лідія Самагальська, шкільний візитатор о. Флор Водоніс, допомоговий референт: Євгенія Букальська-Мазепа і закордонний референт — Михайло Ковалишин. Вся праця Комітету пов'язана з Українським Католицьким Екзархатом у Бразилії. Комітет працює при вул. Мартина Афонсо 441, Куритиба, Парана.

Проф. А. Гнатишин відвідає ЗСА

Нюарк, Н. Дж. Дня 10-го жовтня ц. р. Хор Церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., святкуватиме 60-ліття свого існування. З цього приводу відбудеться бенкет та забава, що його звеличає проф. А. Гнатишин, музик-композитор. В тиждень опісля, в залі Ірвінґтон Гай в Ірвінґтоні, Н. Дж., при вул. Клінтон, відбудеться Ювілейний концерт, із участю Марти Кокольської - Мусійчук, сопрано опери Ню Йорк Сентер, та 7-ми хорів Філядельфійської та Ню Йоркської Метрополії. Спільними - злученими хорами диригуватиме проф. А. Гнатишин (Відень), що виконуватимуть його твори. Проф. Гнатишин перебуває в п. М. Добоша 234 Рішеліє Тер. Нюарк, Н. Дж., 07106, Тел. 373-9615, вже від 5 жовтня ц. р. та задержиться в Америці три повні тижні. Думає відвідати — Клівленд, Дітройт та Чикаго.

ОКРУЖНІ ЗБОРИ УНС В СИРАКЮЗАХ

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що Окружні Збори Відділів УНСоюзу в Сиракюзах в найближчу суботу, 3-го жовтня, почнуться о годині 4-ій по полудні, а не о год. 3-ій, як початково заповіджено.

Футболісти УСК-у і „Чорноморської Січі" здобули нові перемоги

УСК Ню Йорк переміг з рахунком 4 : 0 „дружину „Джермен - Амерікен" у мистецьких змаганнях „Великої Чотирнадцятки" НАФСоюзу, які відбулися минулої неділі, 27-го вересня в Ню Йорку. Ворота для переможців здобули: МекКуллі, Мфум, Щудло і Фрейзер.

„Тризуб" з Філядельфії розіграв на цьому самому ґрищі другі змагання за мистецтво „Великої Чотирнадцятки" із дружиною „Дойч-Унгарн". Ця зустріч закінчилася поразкою „Тризуба" з рахунком 0:3.

„Чорноморська Січ" Нюарк здобула другу перемогу сезону з рахунком 4:0 над Португальським СК в мистецьких змаганнях Прем'єр Дивізії Шейфер Ліґи Стейту Ню Джерзі. Стрільцями воріт для „Чорноморської Січі" були: Любомир Лужняк-3 і Михайло Фарміга 1.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Заспокоєння в громаді

Спостерігачі українського громадського життя в Америці можуть ствердити одно характеристичне й дуже відрадне явище: притуплення міжпартійних і міжгрупових суперечок, зменшення політиканства, заспокоєння атмосфери. Сьогодні навіть трудно уявити ту неначе сектантську запальчивість, що розпалювала пристрасті американсько - української громади ще кілька років тому, абсорбувала її час і енергію на безплідні й інколи насправді жалюгідні суперечки, які послаблювали одностайний фронт у засадничих загальнонаціональних справах і не дозволяли об'єднувати сили й фонди для конструктивних цілей.

Різні причини склалися на те, що той період минається. Переміг здоровий розум, який довів до переведення Першого Світового Конгресу Вільних Українців, що став могутньою маніфестацією української єдности. Ця єдність проявилася також під час історичних відвідин Верховного Архиєпископа Йосифа Сліпого на американському континенті: його відвідини православних Владик у Канаді й ЗСА були благодійним „мементо" на адресу всіх тих наших людей, які дивились одні на одних під кутом їхньої релігійної приналежности. Найбільше, мабуть, причинився до заспокоєння умів закон біології: старші українські імігранти, які привезли сюди з Европи свої обласні, віровизнаневі, партійні й гурткові визіски — постарілися, а з віком, як відомо, зростає досвід і поглиблюється здоровий суд. Водночас зросли ряди тут народженого покоління, зросли ряди професіоналів середнього віку, людей з високою освітою і практичним підходом до всіх проблем.

Здоровий інстинкт мас виявився у масовому підтримуванні всіх конкретних позитивних цілей: будови пам'ятника Шевченкові, Інституту українознавчих студій в Гарварді, згаданого Світового Конгресу Вільних Українців, окремих поважних видань, купна чи будови домів і т. п. 10-ий конгрес американських українців мав уже характер не доктринальних спорів, а ділових нарад над діловими справами.

Ще не все добре. Існують ще поділи, існує ще розпорошування сил і фондів, наприклад, у ділянці науково-видавничої праці. Поліпшена атмосфера і зріст свідомости, що „в єдності сила народу" — повинні допомогти перевести реформи по лінії ком[...]сації, а не парцеляції. Треба вірити, що це станеться, що українська громада в Америці не загине, а житиме й діятиме творчо й конструктивно.

„Передплата почалась!"

Під таким наголовком з'явились на сторінках київської „Молоді України" у вересні заяви й заклики, між ними і керівника Управління „Союзпечаті" в УССР О. Мельник, передплачувати періодичну пресу на 1971 рік. Чого лише немає в тому заклику. Наприклад, „нинішня передплатна кампанія розпочинається в обстанові всенародного трудового піднесення, викликаного підготовою до 24-го з'їзду комуністичної партії". Або: „в передплатну кампанію в УССР включились 334 000 добровільних помічників, громадських розповсюджувачів преси"... Змобілізовано цілу армію, яка має завдання просувати всіма способами комуністичну — іншої ж і немає! — пресу до мільйонів читачів. Хоча тій пресі не вірять і самі її автори та видавці, комуністичні пропагандисти далі діють за правилом, відкритим ще в давнину: коли людині постійно й наполегливо повторювати неправду під виглядом правди, вона може повірити, що це таки правда.

Комуністична преса, яку так ударно взялися розповсюджувати в Совєтському Союзі, в так зв. республіках відіграє подвійну ролю: вона не тільки сприяє задурманюванню голів збанкрутованою ідеологією марксизму-комунізму. Ця преса сприяє виконанню ще одного завдання ЦК КПСС — російщенню не російських народів. Згадувана на початку коментаря О. Мельник з Управління „Союзпечаті" УССР не криється з цим фактом, пишучи: „Кожному, хто вчиться в мережі партійної або комсомольської освіти, рекомендую журнали: „Коммунист", „Молодой Коммунист", „Агитатор", „Під прапором ленінізму", „Политическое самообразование", „Проблемы мира и социализма"... Тож для члена комсомолу чи комуністичної партії в Україні офіційно пропонується читати ту політичну макулятуру не українською, а російською мовою, в співвідношенні 1 українською, теж зросійщеною, до 5 російських.

Надходить час поновлення передплати не лише за залізною заслоною, а і в країнах вільного світу. Українська вільна преса не має „армії" представників, але вона дійсно вільна, правдива, і тому її передплачують читачі в усіх країнах вільного світу, зі своєї доброї волі, а не з примусу.

ВБИВЦІ НАРОДІВ

Роберт Конквест, відомий автор книжки „Великий терор" (сталінський в СССР), яка появилась була три роки тому, є автором також інших, не менш страшних книжок про Совєтський Союз.

Кілька років тому він написав студію про винищування цілих національностей в СССР, а цього року, використовуючи додаткові матеріяли, які вийшли на яву, поширив свою студію, і вона у формі книжки п. з. „Убивці націй" появилась недавно у видавництві МекМіллена в Лондоні.

Це — жахлива історія, написана в основному на підставі совєтських документів про безжалісне винищування малих націй в СССР — разом яких 1,500,000 людей, „які мали нещастя стати частиною спершу царської імперії, а потім СССР".

Коли дивитися на те, що у цій справі діялося й дістьєся в Совєтському Союзі, і порівнювати з тим, що з народами робив Гітлер, то виходить таке: Гітлер нищив народи нагально, брутально, вживаючи для цього вдосконаленої ним техніки, але Гітлер скоро скінчився і його злочинне діло перервалося; сталінське ж народовбивство, хоч може менше брутальне як гітлерівське, більш систематичне, більш продумане і рафіноване і — не зважаючи на те, що Сталін давно помер, воно далі практикується в Совєтському Союзі.

Народами, які зазнали на собі тієї страшної долі, є карачаївці, калмики, чеченці, інгуші, кримські татари, волзькі німці та мешхети. Більшість із них це азійські народи мусульманського віровизнання, що заселюють чи радше заселювали південний район СССР.

Всі ці народи депортовано з їхніх рідних земель переважно в 1943-44 роках у глибину Азії.

Коли совєтські армії на заході боролися з гітлерівськими, в той самий час вибрані совєтські дивізії в запіллі зайняті були „переселюванням" згаданих народів.

„Переселювання" — це було брутальне вивоження і викидання сотень тисяч людей у пустині із сакраментальним наказом: „Здесь будете жіть, здесь будете работать". А що не було з чого жити, то ці люди мерли, як мухи.

Хоч після смерти Сталіна совєтська влада у деяких випадках нібито пробувала направити кривду, зроблену тим народам і їх „регабілітувати", відтягаючи закиди коляборації з німцями, все ж таки повернутись на рідні землі їм не дозволено.

У всіх тих страшних справах приклад мешхетів найбільш показовий.

Мешхети — це національна група із 200,000 осіб, яка була повністю депортована у 1944 році з рідної землі, і нічого про це не було відомо аж до 1968 року. Вони жили на кордоні між Грузією і Вірменією з одної та Туреччиною з другої сторони. Їх совєтська влада підозрівала у протурецьких симпатіях.

15 листопада мешхетів депортовано, але, на відміну від інших народів, яким закидали коляборацію або намір коляборації з німцями, їм не закидали нічого. Справу їх депортації представлено так, ніби це мало бути евакуацією із теренів, загрожених ворогом, дармащо німці вже відступали з Кавказу.

Насправді ж політичним і стратегічним мотивом тієї операції була можливість зудару з Туреччиною і Заходом. Через рік після депортації мешхетів у совєтській пресі підносились претенсії до грузинської і інших меншин, що жили на території північно - східньої Туреччини, мовляв, це наші люди і повинні бути до нас прилучені.

У випадку мешхетів не тільки не було повідомлення про їх виселення, але навіть не залишилось документів, з яких можна було б зробити висновок, що їх депортовано так, як карачаївців і калмиків.

Навіть шкільні географічні мапи не були після війни відповідно виправлені, і виходить так, що мешхети живуть там, де жили до війни. Мабуть, самі географи не знали про їх депортацію.

Хоч мешхетам не роблено ніяких закидів, коли їх „переселяли" в Узбекістан, Казахстан та інші місця Середньої Азії, і вони спочатку не підлягали НКВД (який завжди переводить такі „переселення" включно із „добровільним" переселенням робітників та їх родин із України), через 6 місяців після депортації на новому місці їх віддано під контролю НКВД. Коло 50,000 мешхетів, отже четвертина всіх їх, загинула.

Щойно 31 жовтня 1961 р. указом Верховного Совєту СССР, який, одначе, не був опублікований, звільнено мешхетів з-під „опіки" НКВД, але не дано права повернутись додому і відібрати сконфісковане у них добро.

Протягом двох наступних років вони вносили прохання дозволити їм повернутися на рідні землі, але безуспішно.

В лютому 1964 р. відбулися збори мешхетів в одному з колгоспів коло Ташкенту, на яких вибрано організаційний комітет, що вислав делегатів до Москви. Але їх не вислухали. І після того почалися арешти мешхетів.

Аж у червні 1968 р. Верховний Совєт СССР видав указ, яким привернено тому маленькому народові його права (бо регабілітувати не було потреби), але рівночасно стверджено, що він „розселився на постійне на терені Узбекістану, Казахстану і інших республік". Отже, так, як і кримським татарам, мешхетам замкнено дорогу для повернення на рідну землю.

У липні 1968 р., коли делегація мешхетів знову приїхала до Тбілісі, Мжаванадзе, перший секретар Центрального Комітету компартії Грузії заявив їм, що для них місця в Мешхетії немає, але кожного року сто родин мешхетів зможуть переселятись у інші частини Грузії.

На дальші заходи мешхетів у листопаді 1968 р. їм сказано в Москві, що їхня батьківщина є Совєтський Союз, і що вони повинні бути вдоволені з того, що живуть там, де живуть.

Закінчуючи цей розділ книжки, Роберт Конквест пише:

„Історія мешхетів має ширше значення. Цілий народ (і то народ із прикордонної смуги) може бути переселений і відданий під поліційний режим за тисячі миль від його рідної землі — величезна операція з тяжкими жертвами — і ціла справа може бути успішно затримувана в секреті протягом чверть століття. Це говорить нам про совєтський режим більше, ніж сто книжок".

Один із британських рецензентів цієї книжки Р. Конквеста пише:

„Прийдешнім історикам буде тяжко зрозуміти, як, продовжуючи переслідувати неросійські народи, совєтський режим міг рівночасно виступати як чемпіон антиколоніялізму і антирасизму".

Але чи насправді історики колись будуть тому дивуватись? Коли представники держав - членів Об'єднаних Націй, що докладно знають справи, про які пише Конквест, відзначають з нагоди Року Прав Людини одного із совєтських представників в ОН, проф. Недбайла, то чому мали б прийдешні історики дивуватися совєтській гіпокризії?

абв.

К. Крупський

НЕПРИХИЛЬНА ОДНОСТОРОННІСТЬ ІСТОРИКА

Американська преса вже не раз друкувала статті відомого англійського історика проф. Арнольда Тойнбі на актуальні політичні теми. В більшості ті статті були передруковувані з англійської преси або написані у формі інтерв'ю з цим істориком, коли він відвідував Америку.

Проф. Тойнбі завжди гостро критично ставиться до американської політики, але, на жаль, досі не зустрічали ми збоку читацької публіки голосів, які обстоювали б політику свого уряду та висловлювали обурення з приводу саркастичних заваг цього автора в сторону Америки.

Наводимо зміст статті проф. Тойнбі п. н. „Японія обурюється натиском грати гру ЗСА в Азії", передруковану в липні ц. р. щоденником „Денвер Пост" з „Лондон Обсервер".

„Останні заворушення в Японії з приводу поновлення японсько - американського договору безпеки, — пише А. Тойнбі, — є дивом для світу, як і для самої Японії. Без сумніву можемо гадати, що японсько - американська угода, накинена Японії, є небажаною для прем'єр - міністра Сато і його співгромадян, але Сато в скрутному становищі. І він мусів здобути поступки збоку ЗСА.

„Найціннішою з тих поступок є привернення японської адміністрації на острові Окінаві, хоч за це Японія мусіла заплатити американську ціну: Японія мусить грати американську гру в Східній Азії. Немудрість цієї політики можна зміряти силою раптового відвернення від неї японського народу.

„Це все стає ще сумнішим, коли візьмемо під увагу першу фазу американської політики супроти Японії після закінчення другої світової війни. Та політика була більше державницькою. Хоч генерал Даглес МекАртур був контроверзійною особою, його вплив на політику ЗСА супроти Японії був величезний. Він заслуговує на особисте признання за поміркованість і великодушність, з якою провадилася військова окупація Японії. Зміна американської політики наступила напередодні вибуху Корейської війни. Від того часу Америка пробує змусити Японію служити американській східньоазійській політиці.

„Найгірше з усього є натиск на Японію, щоб вона озброювалась. Це політика, яка мусить перемогти саму себе. Америка в своєму інтересі хоче озброєної Японії, але стає певним, що вона ужиє зброї не в користь Америки, а для своєї власної користи. Чим слабше буде Японія озброєна, тим менше здібною буде вона захищати свої інтереси в Східній Азії та на півдні Тихого океану. Ті інтереси є не мілітарними чи політичними, а економічними.

„Американська політика супроти Японії є частиною політики супроти Східньої Азії, Австралії і Нової Зеляндії. Америка уважає, що вона жертвує американську кров і скарби не із-за себелюбних цілей, а для охорони т. зв. „вільного світу" (який включає ряд країн, що стогнуть під гноблячими режимами), супроти „монолітного світового комунізму" (уявного диявола).

„Можливо, що більшість „мовчазних американців" ще вірить у те, що їхня країна веде справедливий похід, але кожен громадянин колишньої европейської колоніяльної потуги бачить, що в дійсності Америка намагається збудувати на сході колоніяльну імперію. Щобільше, він бачить намагання уживати клясичної методи, яка зводить союзників до становища сателітів, а сателітів — до становища підданих. Однак, европейський спостерігач з досвіду своєї власної країни бачить, що будування імперій є вже анахронізмом і що повторювання европейської практики XIX століття не вдасться частинно тому, що колишні колоніяльні народи тепер пробудились і політично динамічні, а частинно тому, що Америка, хоч яка вона потужна, не є єдиною потугою в бою.

„Америка змагається з Совєтським Союзом і Китаєм за світову домінацію, але це понад силу Америки вдарити по тих противниках, не знищивши себе.

„Тим часом це дорого коштує Східній Азії, а також огірчує непевних американських союзників і відкритих противників. Для Японії (як японського уряду, так і його опонентів) найповажнішим наслідком поновлення японсько - американського договору є ворожа китайська реакція. Коли поглянемо назад і вперед, то побачимо, що для Японії важливішими є відносини з Китаєм, як з ЗСА. Японія була в контакті з Китаєм щонайменше 1500 років, а з Америкою щойно 117 років.

„Нині, коли Америка переважає у світі, Китай перебуває в очевидному хаосі. Але це річ проминальна. Китай скоріше чи пізніше приверне свою центральну позицію в половині світу, де він тримав її тисячу років перед Христом аж до 1839 р., до початку „опіюмної війни". З другого боку, Америка є пораненим велетнем, і її рани, які вона сама собі спричинила і які одержала у В'єтнамі, не найповажніші. Поважніші її внутрішні рани. Отож, майбутність Америки є сумнівною, а Китаю певною.

„Тому для Японії зносини з Китаєм, а не з Америкою вирішать її долю. Японія старатиметься стати китайським головним торговельним партнером, але таким партнером вона хоче стати на базі рівности. Вона не хоче бути ані китайським, ані американським сателітом.

„Скоріше чи пізніше Америка залишить азійський континент і занехає свої теперішні кордони, що проходять по суміжних з Японією островах: Філіппінах, Формозі, Австралії і Новій Зеляндії. Вона може відступити аж до Гуаму і навіть Гаваїв. Гаваї та Аляска є вистачальним для Америки аванпостом.

„А покищо Східня Азія продовжує бути обширом, де відбувається небезпечна, нікчемна і фальшива розгра сил. Британія, Франція і Голляндія виявили політичний розум, коли у вирішальний момент вийшли звідтам".

Нам тяжко прийняти наведені думки проф. Тойнбі про американську політику в Азії головно тому, що він не хоче бачити тих, які обернули в рабів народи країн Східньої Европи та віками уярмлюють народи, що мусять творити так званий Совєтський Союз.

Тойнбі не засуджує московської імперіялістичної політики так гостро, як засуджує американську, а ми певні, що коли б народи Східньої Европи мали право вибору, то радше вибрали б американський „імперіялізм", як московську „рівність", бо всі вони бачать, що не тільки визволені Америкою від фашизму країни Заходу, але також переможена нею Німеччина нині є господарями на своїх землях.

Чому проф. Тойнбі не бачить дійсної тюрми народів — московської імперії?

СПОМИНИ З ПРОГУЛЯНКИ ПО ЕВРОПІ

(Скоб уже вдома)

„Оцим закриваю нашу пластову прогулянку „Летом Скоба у світ", яка в останніх днях прибрала назву „Якось то буде" — закінчив прощатися з нами наш змучений командант, пластовий сеньйор Дам'ян Ліщинський.

Ще кілька дружніх потисків рук, сльози в очах — „Пиши, — хай Розбаня тебе стереже!" — і вже на виході сердешні обійми батьків. А для інших погоня за сполученнями в дальшу мандрівку, а ще інших — ловлення автобусів. Прогулянка закінчена...

Місяць — 31 день — 10,000 миль, п'ять европейських країн.

Мюнхен і Дахав — Прін із своїм казковим замком Людвика XI, висока засніжена Цугшпіце (тепер уже трохи нижча, бо кожний учасник прогулянки забрав на пам'ятку по камінчику) — незабутні Страсті Христові в Оберамерґав — мальовничий Інсбрук і Зальцбурґ та побут на українськім пластовім таборі біля Кеніґсдорфу. Лив дощ нам на голови в таборі, але тепла й сердечна гостинність таборової команди, управи та пластунів з Німеччини залишила про себе дуже милу згадку. Згодом Відень із св. Стефаном, де з вершка вежі можна було бачити синю смужку Карпат; Шенбрун Пратер, Грінцінг — старий лицарський замок в Кройцерштайні та модерний Дискотек. Зворушливе посвячення пам'ятника на гробі основоположника Пласту д-ра О. Тисовського. Зустріч з українським громадянством у Мюнхені й Відні.

А тоді Італія — зовсім інакша, як дві попередні країни — старі міста, мистецькі архітвори, оливкові дерева, кипариси, пальми і синій Адріятик — Рим із катакомбами та старовинними руїнами — Тіволі, надзвичайна Піза і купіль у фонтані недалеко „Форум Романум" (незаплянована у програмі прогулянки), Помпеї та грізний Везувій — і здалека на овиді Капрі. Ватикан із Базилікою св. Петра, авдієнція у св. Отця Павла VI, де ми поздоровляли його по-українськи, і тепле, батьківське слово Блаженнішого Кардинала Сліпого. Його промова глибоко запала в наші серця і залишиться нам показником на майбутнє.

І знову подорож через Альпи. Не хотілось вірити, що стільки краси і могутности можна охопити очима. Тунель Монт Бляну — сила техніки — і елеґантна, чистенька Женева. Далі у подорож — ми всі вже добре перемучені, ще Париж, а тоді додому...

Та хто ж у Парижі може почувати себе змученим! Лювр, Версаль, Латинська дільниця, Катедра Нотрдам, веселе метро, яким ми вганяли попід Парижем, і вежа Айфля. Вінок на гробі головного Отамана Петлюри — візита в американському консуляті, де ми співали про Карпати, „Гей-гу, гей-га" та „Америко, ти прекрасна". Відлет з Люксембурґу через океан понад Англією, Шотляндією, Ґренляндією, Лябрадором — блиснули нам на морі льодовики, і вже наш „старий край" — Америка.

Вартість цієї прогулянки тяжко обчислити. Була вона дуже вміло запляновано, і за короткий час ми могли оглянути безліч історичних та культурних пам'яток.

А головне те, що ми всі мали змогу випробувати нашу зарадність у чужих країнах.

Ми старалися тримати нашу пластову поставу і доказувати, що ми — українські діти, народжені на чужи-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Марта Тарнавська

ТУГА ЗА КРАСОЮ

(2)

Після обіду батько дивно лагідний. Навіть плечі в нього випростувались, помолодшали.

— Знаєш, Нінусь, може я ще таки буду знову колись викладати в університеті історію! Маєш, читай!

В „Зальцбурґер Нахріхтен" Ніна звичайно читає тільки театральні рецензії і реклями, але тепер слухняно бере газету і вголос прочитує новинку про новозасновані слов'янознавчі центри при американських університетах.

— Що, що? Покажи мені! — втручається мама.

Тато мріє:

— Ах, як добре було б знову нормально працювати — не писарчуком у бюрі, як тепер, і не лісорубом, як записано в іміграційних паперах...

— Ну, от, ти газету цілу прочитав, а найкращого таки не завважив, — каже мама.

Тато відбирає газету і читає підкреслене олівцем місце:

Stell' auf den Tisch die duftenden Reseden, die letzten roten Astern trag herbei, und lass uns wieder von der Liebe reden, wie einst im Mai*).

Він усміхається і, згадавши щось, каже:

— Я купив у місті спеціяльний клей, може вдасться кришталь знову зліпити.

Ніна збирається на лекцію.

— Поспішай, а то тітка УНРРА погнівається, — жартує тато.

Мадмуазель Жаклін носить на своїй уніформі відзначку організації, в якій працює, і звідсіль її прозвисько.

Ніна любить свій щотижневий вечірній прохід. Сутінки надають макабричного вигляду і вузьким вуличкам, і церкві з катакомбами, і середньовічному замкові, і тільки модерна кав'ярня у парку на горі посеред міста кричить яскравим освітленням, і здається, немов чути музику і гамір розбавленого товариства.

Алея над рікою засипана сьогодні каштанами. Ніна розколює зелену шкаралупу і довго, пестливо розглядає блискучі, брунатні овочі. Потім ховає їх у кишеню, „для Вовчика".

Мадмуазель Жаклін живе у старому будинку при Лінцерґассе, вгорі на третьому поверсі, у кімнаті, що дзвенить радіовою музикою та пахне одеколоном.

— Ви задихалися! — сміється мадмуазель. — У ваші роки це — неприпустиме! Високо дряпатися до мене, це правда, і ліфту нема, я сама не раз нарікаю. Але ось, передучора, мені пропонували вигідне модерне мешкання на передмісті, і знаєте що? — Я відмовилась. Хочу дихати атмосферою старого міста.

Ніна з насолодою простягається у низькому м'якому фотелику. Від настільної лямпи, закритої шовковим абажуром, падає інтимне, лагідне світло, але Ніні здається, що кімната сповнена якоїсь чудодійної ясности, що пливе, мов сонячне тепло, від репродукцій Ван Ґога на стіні і від химерних візерунків трохи витертого, але все ще яскравого перського килима.

— Ах, приємно у вас тут! — зідхає Ніна.

— О, це ви мені кажете щоразу, — усміхається мадмуазель. — Мені тут не завжди приємно, — зокрема ж тоді, коли мушу сама сидіти в цих чотирьох стінах...

— Знаєте, мадмуазель, я за все своє життя, здається, не сиділа у такому, як оцей, вигідному фотелі... Не смійтесь — мені ж було вісім років, коли в нас почалася війна...

— Ох, ох! „За все життя" — А що ж ви, дитино, у свої сімнадцять років уже всіх розкошів життя хотіли спробувати?

Ніна тут завжди почувала себе свобідно, невимушено. Мадмаузель Жаклін не була звичайною вчителькою. Лекції проходили без підручників, без граматики. „Savoir virve" — це знання, якого вам найбільше потрібно, — говорила вона залюбки. Лекції запропонувала була сама Ніниному батькові: „Хоче ваша донька вчитись по-французькому?" Вони працювали разом ув одній установі. „Без будь-яких зобов'язань — ні з мого, ні з вашого боку!" І справді. Бувало, Ніна прийде на умовлену лекцію і в будинку на Лінцерґассе зустрінеться на сходах із мадмуазель — розпроміненою, пахучою, в товаристві американського офіцера: „Вибачте, Ніночко, ми несподівано дістали квитки до театру..."

— Знаєте, — каже Ніна, — якщо я колинебудь таки дістануся до Америки, то за перші заощаджені гроші куплю собі радіо: таку ось звичайну, маленьку, дерев'яну коробку, як ваша, що з неї пливе цілий потік променистого щастя... Яка це музика?

— Ґріґ. З „Пер Ґінта".

— Коли я помру, я хочу, щоб у кімнаті, де лежатиму, ґрала ця прекрасна музика. Кажуть, що кілька годин після смерти людина ще не затрачує слуху. Чи правда?

Нісенітниці! І кому тут про смерть говорити? У вашому віці більше личить говорити про любов. Не ніякотйте: прийде колись і до вас полум'яна, солодка „Leidenschaft". Тільки тоді — не бійтесь, не тікайте від самої себе, ловіть щастя обома пригорщами! Не оціните доброго шансу, що його вам простягне життя — і ого, пропало, не вернеться, тікатиме від власної самотности на край світу, як ось і я...

Мадмуазель закурила цигарку.

За вікном знову почав падати дощ, і Ніна мовчки дивилась у темінь ночі.

— У Зальцбурґу часті дощі, — сказала мадмуазель Жаклін. — А propos'. Чи знаєте ви щонебудь про Верлена?

Вона знайшла між книжками маленьку збірочку.

— Ось, послухайте:

Il pleure dans mon coeur
Comme il pleut sur la ville.
Quelle est cette langueur
Qui pénètre mon coeur?

Був пізній вечір, коли Ніна поверталася до табору. Ішла знайомою алеєю між каштанами і вслухувалась у розповідь ріки. Падав дрібненький дощ, і у вечірній тиші вода, здавалося, шуміла голосніше, як звичайно. В дощовій мряці мости звисали над рікою, мов привиди далекої фатаморґани.

Ніна намацала в кишені невеличкий твердий пакуночок.

— Ах, це ж сьогоднішній приділ шоколяди!

З досадою розірвала опакування й почала їсти.

За рікою, на сцені Моцартеум, священнодіяв у божественній містерії Гаральд Кройцберґ.

1963 р.

*) Постав на стіл запашну резеду, принеси сюди останні червоні айстри і прочитай нам знову про любов, як колись у травні.

(Кінець.)

В ОБОРОНІ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

(Збори мирян у Клівленді, Огайо)

За ініціятивою Т-ва За Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви, відділ у Клівленді, окремий діловий комітет під патронатом УЗО-УККА влаштував у неділю 20-го квітня ц. р. протестаційне віче для відзначення 25-річчя ліквідації Української Католицької Церкви на Західньо-Українських землях. Того ж дня у місцевих наших церквах були відслужені Богослужби в наміренні українського народу та панахиди за померлих у російських тюрмах і концтаборах наших Владик, священиків і мирян. Були виголошені відповідні проповіді.

Вечором у Шаал Джуньйор гайскул відбулося протестаційне віче, на якому доповідали: о. Михайло Горошко з Кергонксон, Н. И., і Василь Качмар — голова Т-ва за ПУУКЦеркви з Ірвінгтону, Н. Дж. Збори відкрив д-р Б. Футей, з'ясувавши ціль зібрання і попросив о. шамбеляна Д. Греська провести разом із оо. Е. Цегельським, Е. Боднаром, І. Оришкевичем і М. Павлишиним спільну молитву.

о. М. Горошко з'ясував трагічні часи формальної ліквідації Москвою нашої Церкви в Зах. Україні в роках 1945-46 аж по сьогоднішній день. Будучи недавно в Україні, о. Горошко переконливо доказував радісний факт, що наш нарід в Україні, хоча й в катакомбах його Церква, то кріпкіше визнає Христове вчення, як деякі вільні християни.

В. Качмар подрібно накреслив дотогочасні перепони на шляху до завершення структурального устрою нашої Церкви патріярхатом. Він підкреслив, що миряни спільно зі своїми Владиками та священиками напевно вкоротці добудуть належні права нашій Церкві. Піснею „Боже, вислухай благання" закінчено цю національно-релігійну маніфестацію. Д-р М. Мичковський відчитав резолюції, що їх поверх 300 приявних прийняли оплесками. З уваги на повагу відзначуваної річниці дискусії не було.

В. К.

РЕЗОЛЮЦІЇ

Ми українці-католики міста Клівленду й околиці, присутні на протестаційному Вічу в дні 19-го квітня 1970 року у 25-ліття насильної ліквідації Української Католицької Церкви на рідних землях, обміркувавши положення українських Церков в Україні і поза її межами, заявляємо, як слідує:

1. Засуджуємо володарів Совєтського Союзу за людоненависний морд Ієрархії наших Церков, тисяч священослужителів і мільйонів мирян тих Церков на Рідних Землях і за їхнє дальше жорстоке переслідування. Схиляємо наші голови перед тими жертвами та висловлюємо свій подив і пошану всім тим, що, не лякаючись переслідувань, далі стоять при вірі своїх батьків.

Зокрема шлем наш поклін і співчуття Єпископові Української Католицької Церкви Кир Василеві Величковському, що відбуває тепер свою страсну дорогу на важких каторжних роботах в Донбасі.

2. Уважаємо великою небезпекою не тільки для Української Католицької Церкви і не лише для Вселенської Церкви, але для всього християнського світу, пожвавлену понад міру великих діялогів активність аґентів московської патріярхії на терені Ватикану.

3. У зв'язку з тим, з радістю вітаємо відновлення і створення Помісности Української Католицької Церкви і ієрархічного завершення з Верховним Архиєпископом Кир Йосифом Сліпим, як Головою Помісної Української Церкви у її адміністраційному і юридичному проводі. Визнаємо постанови Конституції Української Католицької Церкви ухвалені Синодом Українських Владик в Римі в днях 29 вересня до 4-го жовтня 1969 р. — законом обов'язуючим всіх наших Владик, священиків, монаші чини і мирян, а Верховного Архиєпископа Кир Йосифа разом зі Синодом українських Владик під Його — і кожночасного Верховного Архиєпископа, згл. Патріярха — Проводом законною і виключною Церковною Владою українців-католиків на матерніх землях і поза їх границями.

Рівночасно визнаємо єдність нашої Церкви з Вселенською Католицькою Церквою, а Вселенського Архиєрея Папу Римського найвищим авторитетом і учителем у справах християнської віри. Звертаємося до Їх Святости Папи Павла VI з проханням якнайшвидше полагодити справу підвищення Києво-Галицького Верховного Архиєпископства до гідности Патріярхії.

Наших Владик просимо безпроволочно вводити постанови Синоду нашої Помісної Церкви в життя у їхніх єпархіях і екзархатах. Зі своєї сторони заявляємо беззастережно, всесторонню піддержку нашому Духовному батькові — Верховному Архиєпископові і Його Синодові та всім синодальним установам нашої Церкви. Звертаємося також з проханням до Синоду нашої Помісної Церкви зробити заходи для номінації Єпископа для наших вірних у Польщі, як також привернення на Владичий Престіл Кир Василя Гопка.

Криваві події минулого та дальше послідовне нищення нашої Церкви зобов'язує нас всіх під проводом наших Владик до особливої солідарности в обороні нашої Церкви. Так нам, Боже, допоможи!

РЕЗОЛЮЦІЇ

всенародної протестаційної маніфестації В Ню Йорку, в дні 27 вересня 1970

Ми, українці метропилітального Ню Йорку, зібравшись на маніфестаційних зборах у двадцяті роковини геройської смерти Головного Командира УПА, ген. хор Романа Шухевича — Тараса Чупринки, стверджуємо:

1. Керована Тарасом Чупринкою Українська Повстанська Армія під час другої світової війни і аж до початку 1950-их років була вирішальною українською військовою і політичною силою, що документувала незнищенне прагнення українського народу до державної самостійности. Завдяки УПА, ОУН і зорганізованому визвольному підпіллю, український народ виступив у той час як самостійний політичний фактор на сході Европи, що, без сторонньої допомоги, мав відвагу протиставитись мілітарним потугам гітлерівської Німеччини і комуністичної Росії. У тодішній боротьбі були також посіяні зерна майбутнього спротиву нашої нації, який в інших формах широким фронтом розгортається тепер в Україні.

2. В сучасний момент український народ перебуває під дальшим, безперервним тиском російської комуністичної диктатури, яка засобами терору не тільки позбавила основних громадських свобід українську людину, але також намагається знищити нашу націю як окрему культурно-етнічну і мовну спільноту. В обороні наших рідних братів і сестер, що є жертвами цього політичного народовбивства, ми заявляємо наш найбільш рішучий протест. Ми зокрема:

а) засуджуємо ганебну поллітику т. зв. злиття націй, що має привести до повної русифікації українського і інших неросійських народів совєтського Союзу;

б) тавруємо накинення російської мови українським високим та середнім школам і науковим установам, політику обмеження можливостей для української молоді мати високу освіту;

в) протестуємо проти плянового насилання в Україну російських партійних і державних бюрократів та переселювання українських кваліфікованих кадрів поза межі України, проти всіх форм грабування людських і матеріяльних ресурсів України;

г) Висловлюємо наше глибоке обурення з приводу варварського нищення документів нашої історії і пам'яток нашої культури, зокрема підпалу Бібліотеки Академії Наук в Києві і Георгіївського Собору Видубецького манастиря;

ґ) Розцінюємо як одне з найбільших насильств над українським народом розгром Української Автокефальної і Української Католицької Церков та переслідування релігії;

д) Стверджуємо, що за винятком російської меншости, яка користується правами панівної нації, всі інші національні меншості в Україні позбавлені прав на вільний розвиток їх самобутности, і засуджуємо таку політику Москви. Ми також рішуче протестуємо проти позбавлення прав національної мінщости українців на території Росії;

е) Тавріємо переслідування наших братів і сестер в Україні за їх політичні переконання, в'язнення їх у тюрмах і таборах примусової праці, і вимагаємо звільнення всіх українських політичних в'язнів, яких суди КҐБ позбавили волі за їхню оборону української мови, культури, історії, а зокрема Лева Лук'яненка, Івана Кандибу, Михайла Гориня, Святослава Караванського, Валентина Мороза, Михайла Масютка й інших. Ми також вимагаємо звільнення ув'язнених впродовж майже чверть сторіччя жінок Катерини Зарицької, Дарії Гусяк і Галини Дидик. Ми вимагаємо звільнення Преосвященного Василя Величківського і всіх переслідуваних за віру священиків і вірних.

3. Ми стверджуємо, що навіть під комуністичною диктатурою, в системі захланного російського імперіялізму, український народ своїми людськими і матеріяльними ресурсами, а головно своїм прагненням бути господарем на своїй землі, не поступається перед найбільш розвиненими народами світу. Ми стверджуємо, що важка, накинена Україні Москвою неволя, не знищила здорових первнів нашої нації, які гарантують їй остаточну перемогу. Ми сердечно вітаємо наших братів і сестер на рідних землях, зокрема нашу молодь, які у важких умовах ведуть боротьбу за душу нації, бережуть цінності нашої духової і матеріяльної культури та кладуть підвалини під майбутню державну самостійність, і заявлюємо їм нашу всебічну солідарність, відданість і допомогу. Рівночасно ми найрішучіше засуджуємо всіх вислужників і ренеґатів, які допомагають ворогові поневолювати свій власний народ.

4.) Пересилаємо поклін і привіт Ієрархам Українських Церков на еміґрації, а зокрема мученикові за віру, Голові Української Католицької Церкви, Верховному Архиєпископові Йосифові Сліпому. Ми глибоко переконані, що ріст українського зорганізованого життя нерозлучно зв'язаний з ростом наших Церков, що збережуть український дух і українські релігійно-національні традиції. Вітаємо також українські національні політичні і громадські установи та організації, що ведуть працю в користь української визвольної справи.

5.) Зорганізована визвольна боротьба УПА проти окупантів України, в якій впали тисячі українських патріотів, і сучасна боротьба наших братів і сестер в Україні зобов'язують українську еміґрацію до посиленої праці для моральної й політичної допомоги українському народові, до праці для збереження та росту української громади поза рідними землями як національно свідомої, гордої за свій народ, модерної національної спільноти.

ВІСТІ З ТОРОНТА

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ. Відділ КУК в Торонті влаштував традиційний вже Український День, який цього року відбувся 20 вересня на православній Оселі „Київ". У програмі: мистецькі виступи, хори, танцювальні гуртки, деклямації та гумористика. Добрий смачний буфет був у руках пань жіночого КУК. Недалеко і дуже вигідний доїзд до Оселі згуртував велику торонтонську громаду, щоб спільно закінчити літній сезон.

УКРАЇНСЬКІ ПІЯНІСТИ. Канадійське товариство учителів музики фірмує у програмі Канадійської Національної виставки щорічні виступи молодих музик. Цього року в п'ятницю 4 вересня виступав надійний молодий піяніст Адоніс Яців, а в понеділок, 7 вересня популярна вже і багатонадійна Зеня Куппета. Обидва концерти відбулися в Мюзік Вілдінґ та були успішними для наших молодих піяністів. Обоє вони навчалися у піяністки пані проф. М. Кравців-Барабаш, яка раділа і була горда за своїх учнів. Гордою могла бути і ціла наша українська громада Торонта за нашу здібну молодь.

ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ. Організація Українського Визвольного Фронту в Етобіко влаштовували в суботу 12 вересня в залі Українського Дому ім. Т. Шевченка Святковий Вечір, з нагоди посвячення прапора Відділу ЛВУ. По посвяченні прапору довершеному священиками обох віровизнань, відбулася вечеря, на якій з доброю промовою виступив проф. З. Саган з Бофдало. По товариській зустрічі відбувалася забава з танцями.

УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ. Фільмова фірма „Рода" в Голливуді, власником якої є інж. Р. Сліпий, висвітлив 24 вересня о год. 8 веч. в кінотеатрі Баронет в Торонті два кольорові фільми „Княжа доба України" й „Чужинка в Голливуді". Опісля ці два фільми будуть висвітлюватися в усіх театрах компанії „Феймис Плеєрс". Ті, що вже мали змогу бачити ці фільми, дораджують їх побачити. Впершу чергу варто, щоб побачила їх наша молодь.

ОДНОРІЧНЕЙ КУРС. 20-го червня закінчився в Торонті перший триместер Однорічного педагогічного курсу, що його для підготовки рідношкільних учителів зорганізував Координаційний Шкільний Осередок. Участь у курсах брало 20 осіб: 11 жінок і 8 чоловіків - звичайних слухачів і один вільний слухач. Викладачами на курсі було 8 досвідчених педагогів. Курси відбувалися у шкільних приміщеннях Святомиколаївської церкви. Лекції двібувалися кожної суботи по полудні. Фінансування Курсу взяв на себе Відділ КУК. Другий триместер курсу почався 12 вересня в тому ж самому приміщенні з впровадженням нових дисциплін: української мови і літератури, історії й географії України та її загальної методики. Завершенням викладів будуть практичні лекції та і кінцеві іспити в 3-му триместрі.

20 ЗДВИГ СУМ. В неділю, 6-го вересня відбувся 20-ий Здвиг СУМ Південного Онтаріо. Чудова осіння погода сприяла. Численні ряди сумівців взяли участь у польовій Службі Божій, яку відправили на Оселі „Веселка" Всеч. о. о. Р. Набережний — капелян СУМ і канцлер Торонтонської Єпархії о. д-р Р. Даниляк, який виголосив проповідь. Здвиг проходив під кличем: „Права людині — воля Україні" та відзначував історичні дати: 45-річчя повстання СУМ, 40-річчя знищення його большевиками, 20-річчя геройської смерти головного Команданта УПА ген. Р. Шухевича-Чупринки. У почесній президії Здвигу були заступлені різні організації, установи, товариства, перед якими відбулася дефіляда.

50-РІЧЧЯ СВЯЩЕНСТВА. Комітет при Греко-Православній Церкві св. Анни на Скарборо влаштував 23 серпня ц. р. ювілей своєму парохові пресвітерові о. Петрові Самцеві з нагоди 50-річчя його священичого служіння та наділення його почесним докторатом св. Богословії Колеґію св. Андрея у Вінніпеґу. По відправленому Архиєрейському Молебні за здоров'я ювілята і його родини, відбувся у церковній залі святковий громадський обід. Не тільки з Торонта, але і з околиці з'їхалось велике число тих, які хотіли пошанувати заслуженого громадянина - священика. Програму за обідом відкрив п. Ярослав Кадинюк, голова громади, а проводив нею п. В. Петришин. Головним промовцем був митр. прот. о. Д. Фотій, настоятель катедральної громади. З привітами виступали: інж. П. Родак, голова катедральної громади, Владика Михаїл, Архиєпископ Східньої Канади і заступник Митрополита, о. В. Федак з Гамилтону, о. М. Боднарчук з Торонта, о. Р. Панченко з Ошави, та багато інших представників громад і організацій. З щирим синівським словом виступав також син Ювілята — Василь Самець. З цієї нагоди два визначні громадяни: п. Шміґельський і Я. Ковальчук, пожертвували певні суми на церкву. По врученні п. П. Темрюком ювілейного дарунку, запрошено до слова Ювілята, який щирими словами дякував усім за вияв такої любови й пошани. З цієї такої світлої нагоди прилучаємось і ми, та щиро бажаємо Всесвітлішому о. пресвітерові д-ру П. Самцеві щастя і здоров'я та Многих і Благих Літ, для дальшої праці на славу Бога і добро Українського Народу.

СПІВАЮТЬ СТУДЕНТИ. В середу, 12 серпня в залі Українського Дому при вул. Липпинкат відбувся оригінальний Студентський Концерт чоловічого квартету наших студентів з Відня. Студентів „прикрасили" наші, але вже Торонтонські „Троянди", — тріо. Чоловічий квартет з Відня зробив миле враження. Співав пісні стрілецькі, народні, жартівливі. Хоч без великих претенсій на артистів та модних сьогодні дешевеньких ефектів, квартет відспівав українські пісні природно, з відчуттям змісту. Добрий голосовий матеріял не потребує штучностей. Їм та нашим „Трояндам" публіка щиро віддячувала ся щирими оплесками. З далекого Відня привезли наші студенти-співаки немов подув рідного українського вітру, за що належиться їм признання.

В. Дідюк.

ВИСТАВКА С. БОРАЧКА В ДІТРОЙТІ

„Один з найвидатніших малярів"... Цими словами почав свою промову проф. Е. Козак при відкритті Виставки Северина Борачка в Дітройті 29 травня, що її влаштував Культ.-Гром. Клюб в меншій залі У. Ам. Осередку. З Борачком він був знайомий вже з молодих літ у Львові. Оба вибрали образотворче мистецтво, що в тих часах було рівнозначне з посвятою, бо не мало підтримки серед громадянства, в противенстві до поляків, які були державною нацією і значно засібнішими. „Качий діл" (це було в сутеренах дому Асі і Д. Левицьких), де кілька мистців і письменників проживали, було місце, де сходились і де відбувались живі дискусії в гуморі і в адорації мистецтва.

Уже в 1921 році Северин вискочив до Кракова, де вчився в Академії Мистецтва, в проф. Панкевича. Там він включився, а то й керував бунтом проти застарілого мистецтва. Відтак продовжував свою науку в Парижі, де прожив 13 років (до 1937 р.). Ковжун, голова АНУМ, читав їм не раз листи Борачка, яких молоді адепти мистецтва не зовсім розуміли. А коли часом Борачок появлявся у Львові „обнюхали" його, вважаючи його „мистецьким підпільником". Не раз їх вражала якась його сентенція наче „бомба", і допитувались його про причини і сенс „революції в мистецтві".

Виставка НАУМ у Львові, де і він виставляв, приносила честь українцям. Там бо появлялись твори Архипенка, Брака, Леже, Матіса і ін. Це не дуже подобалось українським глядачам, але це нас українців рівняло з великими націями, а поляків, що цього не мали, дратувало. Асоціяція Незалежних Українських Мистців мала постійний зв'язок з Парижем через Борачка. Він там, після покінчення студій, включився в мистецьке життя і належав до групи „Коміте Франсе", яке шукало „правди в мистецтві". Їх жартівливо називали „капістами".

На еміґрації в Німеччині був Борачок заступником Голови УСОМ (Е. Козак був головою) в Мюнхені. Там він виставляв свої твори, а пізніше теж у Бонні, Женеві і в інших містах. В Парижі в 1954 р. на виставі отримав першу нагороду. Цікаве те, що він у житті і в малярстві не проявив крайности так наглядно, до якої склонявся теоретично, голосячи її. Тут проф. Е. Козак згадав його дуже різнородну техніку малювання, насичену на цілій площі кольорами, його своєрідну тонацію, тематично багату й сильну.

Кілька сердечних слів сказав маестрові Козакові п. Маріян Борачок, брат Северина, якого на Виставці не було. Поважне число громадян, що прийшло на отворення, розглядало 55 образів, переважно виконаних олією, темперою, мозаїкою, хоч і були пастелею, вуглем тощо. Перед очима спостережливого глядача розгорнувся широкий тематичний діяпазон обдарованого мистця, рідкісна велика кількість мозаїк (до 20), любов до коней (10 образів!), сюжетна розмаїтість (згадаємо мозаїку „Підводний світ" тощо), багато лірики. Чи застановлявся хтось з глядачів над „пласкими поверхнями і над тим, чи він „покривав їх кольорами в окресленому порядку", що було альфою і омеґою Моріса Деніса і школи „капістів", з якою Борачок познайомився ще в Кракові в апостола тої школи Йосифа Панкевича, і з ним виїхав до Парижа? Напевно ні! Але глядачі бачили під час експозиції барвисті речі, прегарні образи, талановиті зв'язки простору, форм і кольорів. Це було мистецьке багатство.

Виставка, що тривала до 6 червня 1970 р., є одною з чотирьох в ЗСА, інші були в Ню Йорку, Філядельфії і Бафдало. При відчиненні було 60 осіб. Борачок перенісся тільки кілька років тому до Німеччини.

А. Несторович

Вистава „Лісової Пісні" в Ню Йорку

З вистави „Лісової Пісні" в Ню Йорку

Ню Йорк. — Відзначування століття з часу народження великої української поетки і драматурга Лесі Українки, що припадає на зиму 1971 року, започаткувала в ЗСА весною цього року Студія Мистецького Слова в Ню Йорку під керівництвом відомої акторки і педагога п-і Лідії Крушельницької виставою драми-феєрії „Лісова Пісня". На першій нюйоркській виставі була, на запрошення Студії, рідна сестра Лесі Українки — видатна громадська і культурна діячка п-і Ізидора Косач-Борисова, що мало свою особливу вимову. Перший показ „Лісової Пісні" силами студійців викликав низку позитивних пресових відгуків. Праця молоді перед прем'єрою „Лісової Пісні" тривала круглo один рік, а тепер для здійснення вистави в новому оформленні та з деякими змінами у виконавцях, Студія працювала півроку додатково. „Лісова Пісня" в новому оформленні йтиме в Ню Йорку в „Фешен Інституті Технолоґії", в неділю 4-го жовтня, о 3:30 г. дня; в Чикаґо і Клівленді — 11-12 жовтня, в Торонті й Рочестері 24-25 жовтня, 15-го листопада у Філядельфії, а в сам рік Ювілею Лесі Українки — в Олбані та в ін. містах ЗСА і Канади.

Головною інновацією в нових, ювілейних виставах „Лісової Пісні" будуть костюми, запроєктовані відомою мисткинею Славою Геруляк, з підкресленням українського елементу в чудових барвистих одягах, особливо Мавок, для костюмів взято інші матеріяли, вони перешиті наново. По-новому оформив сцену молодий мистець Володимир Касіян, даючи озеро на першому пляні, використовуючи нові матеріяли та знайшовши нову скульптурну форму верби, дуба й берези; цьому ж мистцеві допомагатиме в здійсненні світляних ефектів фахівець-освітлювач із „Фешен Інституту". „Лісовика" в першій виставі „Лісової Пісні" в Ню Йорку, Нестора Яремка, покликано до війська — цю ролю буде виконувати актор Михайло Яблонський: в ролі „Перелесника" виступить Оксана Шуль, заступаючи через стан здоров'я Христину Сливоцьку; в ролі „Куця" виступить Оксана Гаврилюк; у ролі „Того, що греблі рве" — через стан здоров'я Марусі Ґой виступатиме Ліда Прокоп, яка в другій дії виконує також ролю Матері Лукаша. Автор музичного оформлення „Лісової Пісні" знаний композитор д-р Ігор Соневицький буде при фортепіяні. Балетні сцени з талановитою молоддю закінчила розучувати п-і Оля Ковальчук-Івасівка, випускниця Балетної Школи в Києві. У виставі „Лісової Пісні" Лесі Українки, цього шедевру української і світової драматурґії, беруть участь майже 40 молодих виконавців. Адреса театральної залі: „Фешен Інститут Технолоґії", 227 Захід 27 вулиця в Ню Йорку.

л. п.

Ще одна міжнародна конференція в Москві

У Москві розпочала працю Міжнародна конференція Комітету музеїв та археології, скликана Міжнародною Радою Музеїв. Совєтська преса інформувала, що учасники конференції з різних країн світу „на засіданнях у Москві проявили великий інтерес до досвіду своїх совєтських колеґ". При тому ТАСС поінформував, що в ССCP налічується тепер 1120 музеїв, з них понад 400 краєзнавчих: „Крім того, відкрито понад 3 000 народних і більш як 50 000 шкільних музеїв, які провадять роботу на громадських засадах", себто без допомоги держави. Учасники конференції відвідали Ленінград, знайомлячись з музеями того міста. Тим часом, у Таджикській ССР відбувається Міжнародний Семінар Економістів, організований Економічною Комісією ОН для країн Азії і Далекого Сходу. В семінарі беруть участь сотні представників різних країн, найбільша делеґація — з СССР. „Совєтські економісти — інформував ТАСС, — розповідають про соціялістичне плянування та значення їхнього досвіду для країн Азії і Далекого Сходу".

Совєтська міліція в Україні має ґумові палиці

Київ. — „Перевіркою виявлено, що старші сержанти міліції І. Івашина та Д. Кузьмиченко без оправдання застосували ґумові палиці" — говориться в звіті заступника міністра МВД УССР Н. Кузнєцова, уривок з якого опублікований в „Комсомольской правде" з 19-го вересня. Сталося це в місті Запоріжжі: слюсар В. Квашкін в п'яному стані приставав до людей, ображав їх. На нього накинулись два сержанти міліції й важко побили ґумовими палицями, за що заарештований і скоро випущений слюсар подав скаргу до Міністерства Внутрішніх Справ СССР у Москву, всесоюзного МВД. В названій газеті сказано: „За порушення соціялістичної законности сержанта Івашину звільнено з праці в МВД УССР, а сержанта Кузьмиченка заарештовано на 10 днів на ґавтвахті". Московська газета таким чином вперше офіційно виявила, що совєтська міліція на території України озброєна не лише вогнепальною зброєю, а й „резіновімі палкамі", про які завжди з зневагою говориться в пресі СССР, коли мова йде про поліцію в західньому світі.

Спомини з прогулянки по Европі

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ні, що ми не „пропаще покоління", але здорове, свідоме й вірне своїм традиціям. Різні були зустрічі і запити мешканців у поодиноких країнах, і кожний з нас поскільки знав мову старався витлумачити, що ми українські пластуни з Америки — діти тисячолітньої культури широких Дніпрових степів і Карпатських лісів, громадяни двох могутніх держав Північної Америки, країн повного добробуту і техніки.

Завдяки нашим батькам ми не почували себе чужими в Европі. Нам зовсім не тяжко було пристосуватися до форм і поведінки в цих країнах, бож це речі, в яких ми вчилися вдома з дитинства — нам самим Европа допомогла зрозуміти краще світогляд наших батьків. Безперечно, що маючи за собою опіку двох наймогутніших держав світу, почували ми себе безпечно. Знали, що є хтось-хто в разі потреби стане за нами і допоможе у кожній хвилині.

Присмно було бачити у майже кожному місті на виставах знімки наших трьох астронавтів на Місяці.

На нас дивилися й дивувались і може заздрили нашим батькам та Пластові, що змогли так виховати нас. А ми їх усіх потішали: „Не журіться, нас в Америці й Канаді таких багато і напевно на другий рік побачите другий — молодший наклад".

Ст. пл. скоб Юрій Ігор Павлічко, писар

Замість квітів на могилу

бл. п. АННИ СУМИК

на „Церкву в Потребі" в Римі

складають 60.00 долярів:

Стефан Ґлют	$10.00	Михайло Івасівка	$10.00
Григорій Божик	5.00	Володимир Королик	5.00
Богдан Морез	10.00	Василь Мацюрак	5.00
Евген Голока	10.00	Ярослав Товпаш	5.00

ВП. Родині Покійної складаємо щирі співчуття.

Двоє мистців побрались на Союзівці

І знову, серед шуму лісів Союзівки, серед чарівного виду гір, злучилось двоє сердець, перед престолом Всевишнього, щоб піти спільно в життя. Це двоє молодих мистців-малярів Оксана Лукашевич і Лавро Полон.

Оксана-Христина Лукашевич, відома вже із малярських виставок, доня о. Иосифа та Наталії Лукашевич, є градуанткою Сиракюз - університету. Діставши стипендію, виїхала до Італії, де в Академії Мистецтв отримала звання магістра з мистецтва. Вернувшись до Америки, була інструктором мистецтва в Кіркленд-Арт Сентер. Діставши другу стипендію, виїхала до Мехіко, де в Університеті Гванавато отримала титул магістра графіки. В Мехіко стрінула свого судженого Лавра Полона, який по закінченню журналістики і, студіював мистецтво на тому ж університеті, де і отримав титул магістра.

Рід Лукашевичів походить з Великої України, якого предок із гербом „ЛУК" загинув у битві під Хотином 1621 р. за Гетьмана Сагайдачного. Мати молодої Оксани споріднена з родом Гетьмана Мазепи, а в прямій лінії (5-те покоління) з рідною сестрою Папи Пія IX, Марією Мастай де Ля Ферретi, яка походила з Барсельони. Батьки молодого Лавра — це укр. інженер Яків Полон, винахідник в ділянці нуклеарної фізики, мати голляндка, а по званні учителька.

За старим звичаєм, весільна церемонія почалась благословенням молодих у „Полтаві". На тлі мельодії „Де згода в родині", яку заінтонував о. Богдан Смик, благословили батьки діток на щасливу дорогу. Після благословення весільний похід вирушив до церковці Союзівки. Три маленькі „свічілки", Христя Карпяк, Оля і Галя Ліщинські, несли обручки, чудову гірлянду із барвінку несли три дружки, перед молодою, яка йшла в супроводі дружбів, а за ними молодий з дружками. Назустріч вийшло 6 священиків, включно із батьком молодої о. Иосифом Лукашевичем, о. Богданом Смиком — парохом молодої Оксани із Ютики, який і проводив тайну вінчання, в асисті о. Івана Мака, о. Романа Дикого, о. Лева Ліщинського та пароха Кергонксону о. Михайла Горошка. В притворі о. Богдан Смик запитав Оксану та Лавра, чи бажають вони взяти собі себе за супругів. Молоді йдуть перед престіл, під звуки співу „корлівського" хору із Вашингтону, який проспівав тропар „Господи, Господи". Оксана й Лавро зворушені до глибини душі, присягнули перед Богом на любов, вірність, чесність до смерти.

Весільна гостина з коктейлем відбулась у „Веселці", де Володимир Квас приготовив елегантне приняття. При звуках оркестри „Амор" Ігоря Раковського та вмілому веденні інж. Любомира Калинича, входили на залю дружки та дружби. Першою парою ввійшли Діяна Сенежак і Нестор Томич, 2-га пара Іванна Боднарук і Мирон Бісик, 3-тя пара Ірина Мадей і Андрій Савицький, 4-та Христина Гошовська і Роман Хромовський, 5-та Дарія Боднарчук і Ігор Гошовський. Староста заповів прихід молодої пари, а батьки привітали їх хлібом, сілью та шампаном. Молитвою розпочав весільну гостину о. Михайло Горошко, а інж. Любомир Калинич відчитав гратуляційні телеграми, від: Їх Блаженства Верховного Архиєп. Кардинала Иосифа Сліпого, о. д-ра Ізидора Нагаєвського, батьків молодого, які не могли прибути через важку хворобу батька, від сестри молодого із Швайцарії, від тети молодої із далекої України, від декана Академії Мистецв у Фльоренції, декана відділу Мистецтв Університету Гванавато в Мехіко та друзів, які не могли прибути. Інж. Любомир висловив кілька дуже теплих та суттєвих думок, побажавши молодятам жити в любові. І. Раковський відспівав „Намалюй мені ніч" а о. Богдан Смик бажав не романтичного життя, а конструктивної творчої праці та Божого благословення. При кінці весілля о. Иосиф Лукасевич побажав свій доні та зятеві щастя Божих ласк та успіхів у мистецькій праці. Крім цього, усні бажання зложили ред. Іван Дурбак, проф. Чубатий мгр. Володимир Сенежак.

Л. Л.

У БРИТАНІЇ ВЕЛИКИЙ УСПІХ МАЄ книжечка, що її видала дружина недавнього британського прем'єра Гаролда Вільсона, Мері Вільсон. Впродовж одного тижня розійшлось 15.000 тісі невеличкої книжки п. н. „Вибрані поезії". З уваги на особу чоловіка авторки ця справа набрала великого розголосу й пані Вільсон раптом опинилася в осередку уваги.

КОМУНІСТИЧНІ НУРЦІ ЗАКРАЛИСЯ до строго береженого американського воєнного порту в затоці Камрань в Південному В'єтнамі та пошкодили бомбою вантажний корабель містоти 8.205 тонн, з якого саме тоді вивантажувано амуніцію. У кораблі вирвало діру, але зречою не було більшої матеріяльної шкоди й не було людських жертв.

З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ В ЙОРДАНІЇ

Ця світлина появилась в арабських газетах з поясненням, що це сирійці здобули в йорданців танк і везуть його в свої ряди. Але останні відомості говорять про такі втрати сирійської танкової дивізії, яка вмаршувала була до Йорданії з допомогою палестинським партизанам, що та дивізія завернула в сторону Сирії. Совєтські газети, промовчуючи дії йорданського летунства й йорданського, вірного королеві Гуссейнові війська, твердять, що Сирія відкликала своє військо з Йорданії, послухавши „поради" від СССР.

Ректор УВУ проф. В. Янів закінчив...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

стів із Дітройту з новою програмою, зокрема з колядками і щедрівками. Передбачається також виклад на вищих курсах українознавства ім. П. Могили, наукова педагогічна конференція на терені Чикагівської громади, панель із молоддю та доповідь проф. В. Янева на одному із чикагівських університетів. Зараз в наступному тижні будуть проведені подібні імпрези у Вінніпегу і згодом в Монтреалі і в Оттаві. В цьому останньому місті буде покладений наголос на наукову конференцію у зв'язку з поважною кількістю українських науковців і професіоналістів, які там постійно живуть і працюють. Під час Конгресу ЦЕСУС-у в Монтреалі устійнено, що ЦЕСУС відзначатиме своє 50-річчя у тісній співпраці з УВУ. Тому передбачається, що ЦЕСУС відбуде в 1971 році Студійний Тиждень у Мюнхені, а УВУ зорганізує цілий високошкільний літній курс українознавства в часі від половини липня до половини серпня 1971 р. Ректорат УВУ і управа ЦЕСУС-у сподіваються, що в цих студійних днях й курсах візьме участь поважна кількість студентів із ЗСА й Канади. Ректор УВУ ствердив при цьому, що керівництво УВУ звертає дуже багато уваги на зв'язок із молоддю і скрізь, де тільки будуть відбуватися відзначання 50-річчя УВУ, будуть влаштовувані панелі із студентами. В Ню Йорку і в нюйоркській окрузі ці святкування відбудуться пізніше, мабуть, в жовтні 1971 року. На цей час плянується також відбуття світової наукової конференції, під час якої буде остаточно оформлена Наукова Рада Української Вільної Науки. Над цими імпрезами погодилася перебняти патронат Президія СКВУ. Відвідуючи різні осередки українського поселення в Канаді і в ЗСА, проф. д-р В. Янів виступав у багатьох містах із доповідями на тему „Українська родина в творчості Василя Симоненка". У понеділок 28 вересня проф. В. Янів разом із своєю дружиною Софією, секретарем Енциклопедії Українознавства, відлетіли до Европи.

Під час протихолерної карантини в Одесі

Московська „Комсомольська правда" з 20 вересня в репортажі „Іспит" заперечує вістки про те, що в Одесі під час протихолерної карантини не було чого їсти, не було мила тощо: „Ходили чутки, що в місті, мовляв, нічого їсти, немає картоплі, овочів, цілковито зникло мило і т. д. Все те, звичайно, глупство". Однак, газета визнає, що в серпні, коли в Одесі було затримано понад 200 тисяч приїжджих людей, доходило до заворушення та бійок: „Велетенське навантаження випало в тих днях на долю працівників міліції адже в Одесі перебувало понад 200 000 приїжджих людей. Спочатку багато з них, природна річ, дуже хвилювались, іноді, на жаль, перебували в стані крайнього схвилювання, вимагали негайної відправки їх з міста, намагались найпершими перейти спеціяльний огляд... За три дні був сформований з молоді батальйон міліції в 300 осіб. Ці комсомольські активісти несли службу і сьогодні несуть охорону громадського ладу в Одесі". Лікарі й санітари „працювали, не знаючи ні дня, ані ночі". Сказано також, що „праця медиків, профілактичні заходи, здійснені міліцією і дружинниками допомогли витворити в Одесі спокій". Секретар комсомольської обласної організації А. Якубовський визнає, що в місті траплялись „рідкі випадки злочинів: хтось намагався з під поли продавати хліб, деякі намагались збирати гроші „для допомоги потерпілим", але „енергійні дії міліції та патрулів відразу ж викривали заміри ділків". Репортаж закінчується закликом до зберігання абсолютної чистоти, бо „за занедбання потім доводиться платити найвищу ціну". В Одесі відбулося кілька судів над керівниками підприємств, де була занедбана чистота; керівник гуртожитку будівельників, наприклад, за це „потрапив до в'язниці".

УКРАЇНКА КОРОЛЕВОЮ КАНАДІЙСЬКОГО МІСТА

Келвуд, Ман. — Зразкова учениця Тереза Нагнибіда в м. Келвуд була вибрана на конкурсі „Королевою міста Келвуд". Т. Нагнибіда, крім відвідування звичайної канадійської школи, вчиться кореспонденційним шляхом української мови й катехизму, одержуючи лекції з Вінніпегу.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КОНСТАНТИН ІЛЬКІВ, довголітній член та засновник Т-ва Просвіта — 16 Відділ УНС в Спрінг Велей, Н. Й., помер 16 липня 1970 р. на 81 р. ж. Нар. в с. Конюшки, пов. Рогатин, Зах. Україна. До ЗСА прибув в 1914 р. В громаді Спрінг Велей брав активну участь. Полишив у смутку дружину Анну, сина Володимира, доньку Марію, невістку, зятя та 3 внуків. Похорон відбувся 20 липня 1970 р. з УКЦеркви св. Петра і Павла, а відтак на цвинтар св. Антонія в Нанует, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Москаль, секр.

MICHAEL PELICH, член УНС Відд. 291 Т-ва Т. Шевченка в Клівленді, Огайо, помер 16 червня 1970 р. на 89 р. ж. Став членом УНС в 1909 р. Полишив у смутку дружину Перл, 2 доньки: Наталію і Гелену. Похорон відбувся 19 червня 1970 р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

NICHOLAS SUCHAR, член УНС Відд. 274 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Янгстовн, Огайо, помер 12 серпня 1970 р. на 84 р. ж. Став членом УНС в 1922 р. Полишив у смутку дружину Павлину, сина Франка. Похорон відбувся 15 серпня 1970 р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Янгстовн, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!
А. Домбровська, секр.

ГРИГОРІЙ ЯЦКІВ, член УНСоюзу, Відд. 163 Т-ва св. о. Николая в Філядельфії, Па., помер 7. 5. 1970 р. на 45 році життя. Нар. в с. Петрики, пов. Калуш, Україна і став членом УНСоюзу в 1951 р. Полишив у смутку дружину Марію, доч. Анастазію, синів: Осипа і Богдана та в Україні батька, матір і 3 братів та 6 сестер. Похорон відбувся 11 липня 1970 р. на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

РОМАН ПАРТИКА, член УНСоюзу Відд. 127 Б-ва св. о. Миколая в Боффало, Н. Й., помер 6 липня 1970 р. на 47 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1951 р. Похорон відбувся 9 серпня 1970 р. на цвинтарі Кальварія в Cheektowaga, N.Y.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ТЕОДОР ЗАЛУЦЬКИЙ, член УНС Відд. 153 Т-ва Л. Мишуги в Філядельфії, Па., помер 7 липня 1970 р. на 75 р. ж. Полишив у смутку дружину Ірену, дітей: Ігоря, Христину, Зенона, невістку і внука. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
І. Скіра, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6437. Д-р Доміні роздратований впертістю Тарзана й Наомі

Я обурений на вас обоїх, що ви дали себе зловити на глупе „гокус покус" оцих так званих лікуючих мужів! Це ніяке „гокус покус", докторе Доміні! І тут нема нічого глупого! Хоч як вони видаються вам некультурними, проте Момбай і вождь Меду є мужами з чималим знанням... знанням природи!

Ну що ж, не хочу брати участи або бути свідком того божевілля! Ці тубільці мають трохи незвичайних корінних лікувальних зел-специфіків, або розхвалюваних засобів на всі хвороби, але коли вони починають гратися з хворобами нервів, то це небезпечна справа!